

ΣΥΣΚΕΨΗ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ

«Ελληνικό Πανεπιστήμιο: Πού είναι; Πού πάει; Μας αφορά;»

Ενημερωτικό δελτίο

Οι Σύλλογοι ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και Διοικητικού Προσωπικού του ΕΚΠΑ διοργανώσαμε από κοινού σύσκεψη-συζήτηση για το Ελληνικό Πανεπιστήμιο την Παρασκευή 26/1/2024 στη Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ με δυνατότητα και διαδικτυακής συμμετοχής. Συνολικά παραβρέθηκαν και συμμετείχαν άνω των 200 ατόμων από τους φορείς του Ιδρύματος και την πανεπιστημιακή του κοινότητα:

- Οι διοργανωτές Σύλλογοι μελών ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και Διοικητικού Προσωπικού του Ιδρύματος,
- Μέλη ΔΕΠ από τους Συλλόγους Διδασκόντων ΣΘΕ και Φιλοσοφικής Σχολής του Ιδρύματος,
- Εκπρόσωποι στο ΕΚΠΑ του Συλλόγου ΣΕΡΕΤΕ,
- Εκπρόσωποι των Φοιτητικών Συλλόγων των Τμημάτων/Σχολών (αλφαβητικά) Βιολογικού, Ιατρικής, Μαθηματικού, Νομικής, Πολιτικού, Φιλοσοφικής και Φυσικής του Ιδρύματος.

Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι το ελληνικό πανεπιστήμιο διαχρονικά μαστιζείται από ασφυκτική υποχρηματοδότηση και έντονη υποστελέχωση που έχουν επιδεινωθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία, όπως μαρτυρούν και τα επίσημα στοιχεία των πανεπιστημίων.

Οι εργαζόμενοι και οι φοιτητές βιώνουμε τα αποτελέσματα καθημερινά σε παραμελημένα κτίρια και περιβάλλοντες χώρους, χωρίς συστηματική και ουσιαστική συντήρηση, συχνά χωρίς θέρμανση και ψύξη, με υποδομές που υπολειτουργούν αναξίοπιστα ή και επικίνδυνα, με απαρχαιωμένο εξοπλισμό για εκπαίδευση και έρευνα, συχνά χωρίς ανταλλακτικά και αναλώσιμα. Οι φοιτητικές εστίες είναι ανεπαρκείς και εγκαταλελειμμένες με άθλιες συνθήκες διαμονής, ενώ η σίτιση εξασφαλίζει μόνο την επιβίωση και όχι την αξιοπρεπή διατροφή.

Στην προσπάθεια να «μπαλωθούν» οι μεγάλες πάγιες και διαρκείς ανάγκες προσωπικού, τα πανεπιστήμια καταφεύγουν συστηματικά στη σύναψη επαναλαμβανόμενων ελαστικών συμβάσεων εργασίας κάθε μορφής και εργολαβιών. Αποτελεί συνήθη πρακτική η άμισθη παροχή υπηρεσιών από συνεργάτες, υποψήφιους διδάκτορες και φοιτητές, μεταπτυχιακούς ή και προπτυχιακούς, με πρόσχημα την εκπαίδευση αυτών ή αντί διδασκτρων. Εσχάτως δε, επιλέγεται η εύκολη λύση της συγχώνευσης μαθημάτων, της κατάργησης εργαστηριακών μαθημάτων και της άσκησης σε πολυπληθείς ομάδες φοιτητών. Προφανώς, όλα αυτά υποβαθμίζουν το εκπαιδευτικό έργο.

Με πλήθος διαδοχικών νομοθετημάτων, στο έδαφος της κρατικής υποχρηματοδότησης και με κίνητρα για πρόσθετες προσωπικές απολαβές, οδηγείται το σημερινό Πανεπιστήμιο στην αναζήτηση ποικιλίας «ιδίων» πόρων, όπως ίδρυση μεταπτυχιακών και ξενόγλωσσων προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών με δίδακτρα, π.χ. το ξενόγλωσσο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ με δίδακτρα 78.000 €, ίδρυση προγραμμάτων με δίδακτρα για επαγγελματική κατάρτιση και δια βίου μάθηση, «χορηγίες»,

επιχειρηματικές επενδύσεις, εμπορικές δραστηριότητες, κ.ά., με πρόσχημα την εξωστρέφεια, μετατρέποντας το εκπαιδευτικό ίδρυμα σε πολύμορφη επιχειρηματική μονάδα.

Για την πιστή εφαρμογή και επέκταση του συγκεκριμένου πολιτικού σχεδιασμού θεσπίστηκαν μοντέλα διοίκησης των πανεπιστημίων με περιορισμένη ή και καθόλου εκλογική νομιμοποίηση, όπου, μεταξύ άλλων, έχει αφαιρεθεί πλήρως το δημοκρατικό δικαίωμα ψήφου σε όλες της κατηγορίες προσωπικού εκτός ΔΕΠ, ενώ και η επιλογή των μελών ΔΕΠ δεν εκφράζεται πολλές φορές στο τελικό εκλογικό αποτέλεσμα. Για την ακώλυτη λειτουργία του «Πανεπιστημίου-Επιχείρησης» σχεδιάστηκαν και χρηματοδοτήθηκαν ειδικές μονάδες επιβολής της «τάξης» εντός των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, ενάντια στη βούληση της πανεπιστημιακής κοινότητας, επιχειρώντας χωρίς επιτυχία να εμφανίσουν τα πανεπιστήμια ως κέντρα ανομίας, να μετατοπίσουν το κέντρο των προβλημάτων τους και την εστίαση της κοινής γνώμης.

Στον αντίποδα, παρά τα πολλά προβλήματα, τα ελληνικά δημόσια πανεπιστήμια κατακτούν υψηλές διεθνείς κατατάξεις!

Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, που ήδη κυριαρχείται από πολύπλευρη επιχειρηματικότητα, οδεύει ταχέως προς πλήρη ιδιωτικοποίηση, προβάλλοντας την ανάγκη παράκαμψης του συνταγματικού εμποδίου ίδρυσης ιδιωτικών Πανεπιστημίων με απαξίωση του Συντάγματος της χώρας. Η Κυβέρνηση επιθυμεί να ψηφίσει νομοσχέδιο με τον ψευδεπίγραφο και προσβλητικό τίτλο «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο».

Θρασύτατα επιχειρείται ταύτιση του «μη κρατικού – με δίδακτρα» πανεπιστημίου με την ελευθερία, υποδηλώνοντας ότι η ελευθερία «πωλείται και αγοράζεται», προφανώς μόνο από όσους μπορούν να πληρώσουν χιλιάδες ευρώ, ακόμη και όσους υποψήφιους φοιτητές μέχρι τώρα χαρακτηρίζαν «ανεπαρκείς» για πανεπιστημιακές σπουδές. Ήδη υπήρξε συστηματική προετοιμασία για αύξηση του πελατολογίου, καταργώντας πανεπιστημιακά τμήματα και εισάγοντας πρόσθετα εμπόδια εισαγωγής και φοίτησης στο Δημόσιο Πανεπιστήμιο.

Ταυτόχρονα, επιχειρείται ταύτιση της «ελευθερίας» του Δημόσιου Πανεπιστημίου με την απαγκίστρωσή του από την υποχρέωση της Πολιτείας για διάθεση δημόσιων κονδυλίων και του εξαναγκασμού αναζήτησης περισσότερων ιδιωτικών κεφαλαίων. Η επιχειρηματική πορεία του σημερινού πανεπιστημίου «απελευθερώνεται», όπως βέβαια και το Κράτος από την συνταγματική του υποχρέωση.

Ισχυρίζονται ότι:

1. Τα ιδιωτικά δήθεν «Ελεύθερα Πανεπιστήμια» «θα παρέχουν τη δυνατότητα ελεύθερης φοίτησης», αρκεί βέβαια να μπορεί η οικογένεια να ξοδέψει δεκάδες χιλιάδες ευρώ για δίδακτρα, ακόμη και μέσω δανεισμού που θα υποθηκεύει το μέλλον των νέων!
2. «Οι φοιτητές θα σπουδάζουν οικονομικότερα σε ιδιωτικά πανεπιστήμια», όπου είναι κανόνας τα υψηλά δίδακτρα, απαγορευτικά για τον μέσο εργαζόμενο που αγωνίζεται να ανταπεξέλθει στους χαμηλούς μισθούς, τα δάνεια και την ακρίβεια! Εάν αναγνωρίζεται η λαϊκή ανάγκη οικονομικότερων σπουδών, το δημόσιο πανεπιστήμιο μπορεί να υπηρετήσει καλύτερα το σκοπό αυτό, αρκεί να στηριχθεί η φοιτητική μέριμνα και να μην θεσπίζονται δίδακτρα.
3. «Θα παρέχουν τη δυνατότητα ποιοτικής φοίτησης στο χώρο διαμονής», τρέφοντας ελπίδες ότι φημισμένα διεθνή πανεπιστήμια δήθεν θα ιδρύσουν ποιοτικά παραρτήματα στην μικρή ελληνική αγορά και στο μέλλον όλοι θα μένουμε Αθήνα ή έστω Θεσσαλονίκη, αδιαφορώντας για την ελληνική περιφέρεια και απαξιώνοντας περισσότερο τα περιφερειακά πανεπιστήμια!
4. «Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια θα αναβαθμίσουν τα υπάρχοντα δημόσια πανεπιστήμια», όπως γνωρίζουμε ότι είναι αναβαθμισμένα τα δημόσια σχολεία λόγω της ύπαρξης ιδιωτικής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή όπως είναι στελεχωμένα και εξοπλισμένα τα δημόσια νοσοκομεία λόγω της λειτουργίας ιδιωτικών νοσοκομειακών μονάδων!
5. «Θα μειωθεί ο αριθμός των νέων που φεύγουν εκτός Ελλάδας για σπουδές», αποκρύπτοντας το γεγονός ότι η πλειοψηφία των νέων φεύγει από τη χώρα μας κυρίως για μεταπτυχιακές σπουδές και με βασική αιτία την ελπίδα απασχόλησης στο εξωτερικό!

6. «Σε όλο τον κόσμο υπάρχουν ιδιωτικά πανεπιστήμια», αποκρύπτοντας την πραγματικότητα ότι τα δημόσια πανεπιστήμια είναι η συνήθης πρακτική της στιβαρής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις περισσότερες χώρες, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις, όπως της Φιλανδίας, όπου είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη η αποκλειστικά δημόσια και δωρεάν παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης!
7. «Θα αυξήσουν το ΑΕΠ της χώρας», ενώ αποσιωπάται η αποτυχία ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων στην Πορτογαλία και το ασήμαντο κομμάτι του κλάδου που αντιπροσωπεύουν σε Γαλλία, Γερμανία, ακόμη και Μεγάλη Βρετανία!
8. «Θα αυξηθεί ο ανταγωνισμός και θα αναβαθμιστούν τα πτυχία», ενώ η εμπειρία δείχνει ότι προάγοντας το κέρδος η ποιότητα υποβαθμίζεται, καταλήγοντας τελικά σε αμφιβόλου ποιότητας πτυχία και αντίστοιχα επαγγελματικά δικαιώματα!

Αντίθετα, αποσιωπάται ότι:

1. Σύμφωνα με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το «Δικαίωμα εκπαίδευσης» (άρθρο 14, παράγραφος 3) προβλέπεται ρητά ότι «Η ελευθερία ίδρυσης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με σεβασμό των δημοκρατικών αρχών και ..., γίνονται σεβαστά σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή τους», δηλαδή, στην ελληνική περίπτωση, σύμφωνα με τις ειδικές ρυθμίσεις του Άρθρου 16 του Συντάγματος.
2. Το Σύνταγμα της Ελλάδας ρητά και σαφώς (Άρθρο 16, παρ. 5 & 8) απαγορεύει την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων. Έτσι, επιχειρείται ενορχηστρωμένη απαξίωση του Συντάγματος της χώρας και, μάλιστα, για λόγους επιχειρηματικών συμφερόντων.
3. Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αντιμετωπίζεται ως κοινή εμπορική δραστηριότητα και παραδίδεται στις επιχειρηματικές ορέξεις, λες και γίνεται να ξεχάσουμε ότι μοναδικός στόχος των επιχειρηματικών επενδύσεων είναι η κερδοφορία.
4. Αργά ή γρήγορα, η Πολιτεία θα «χρειαστεί» ποικιλότροπα να ενισχύσει οικονομικά τις ιδιωτικές πανεπιστημιακές επιχειρήσεις, αφαιρώντας αυτούς τους πόρους από τα δημόσια πανεπιστήμια, όπως π.χ. ήδη συμβαίνει στην υγεία, στις μεταφορές, στο εμπόριο και στην ενέργεια, γεγονός που εφαρμόζεται και στα ιδιωτικά πανεπιστήμια των ΗΠΑ.
5. Καθιερώνονται επιπλέον κοινωνικές ανισότητες στην εκπαίδευση, εξαιτίας των διαρκώς εντεινόμενων οικονομικών ανισοτήτων.
6. Υποβαθμίζεται η αξία των πανεπιστημιακών πτυχίων και των εργασιακών δικαιωμάτων λόγω πληθώρας πτυχιούχων και κατακερματισμού πτυχίων, τη στιγμή που ήδη υπάρχει υψηλή ανεργία, ευρεία ετεροαπασχόληση και πολλά πτυχία από Δημόσια Τριτοβάθμια Ιδρύματα χωρίς αναγνωρισμένα επαγγελματικά δικαιώματα.
7. Το Δημόσιο Πανεπιστήμιο θα υποβαθμιστεί επιπλέον, λόγω μείωσης κρατικών δαπανών, μείωσης του διαθέσιμου μεριδίου της έρευνας, μισθολογικής υστέρησης και θα οδηγηθεί σε αναγκαστική συρρίκνωση με κατάργηση ιδίως περιφερειακών τμημάτων. Θα οδηγηθεί ταχύτερα και εντονότερα σε προσοδοφόρες προτεραιότητες, πιθανώς και σε γενικευμένα «τέλη» σπουδών, φαινόμενα που ήδη βιώνουμε σε βάρος της δωρεάν εκπαίδευσης.

Το διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό προσωπικό των Πανεπιστημίων, όπως και οι φοιτητές, γνωρίζουμε και βιώνουμε την πραγματική κατάσταση του ελληνικού πανεπιστημίου και φέρουμε ιστορική ευθύνη για την ανάδειξη και ανακοπή των αρνητικών εξελίξεων. Διανύουμε την τέταρτη εβδομάδα κινητοποιήσεων της πανεπιστημιακής κοινότητας που καθημερινά πολλαπλασιάζονται, ενάντια στη διακηρυγμένη πρόθεση της κυβέρνησης να νομοθετήσει την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων στη χώρα μας, παρακάμπτοντας με νομικές ακροβασίες ακόμα και τις προβλέψεις του Συντάγματος.

- ✓ Δεν μπορούμε να παραμείνουμε άφωνοι και αδρανείς στην κλιμακούμενη κατάργηση του δικαιώματος για δωρεάν πρόσβαση στην εκπαίδευση, δικαίωμα που περιγράφεται ρητά στο Σύνταγμα της Χώρας. Απαιτούμε να μην κατατεθεί το νομοσχέδιο για ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, ανεξάρτητα πώς αποκαλούνται.
- ✓ Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε την πλήρη μετάλλαξη και απαξίωση του Δωρεάν Δημόσιου Πανεπιστημίου σε πολύμορφη επιχειρηματική μονάδα. Απαιτούμε την αναγκαία δημόσια χρηματοδότηση για υποδομές και προσωπικό.
- ✓ Τα προβλήματα στην εκπαίδευση δεν λύνονται με ΜΑΤ και εισαγγελείς. Απαιτούμε να αποσυρθούν άμεσα οι εισαγγελικοί εκβιασμοί προς τα Πανεπιστήμια και κάθε σκέψη επέμβασης των ΜΑΤ εναντίον της πανεπιστημιακής κοινότητας.
- ✓ Θεωρούμε ότι δεν υφίστανται πραγματικά έκτακτες συνθήκες την τρέχουσα περίοδο και οι εξ αποστάσεως μέθοδοι εξέτασης είναι αναξιόπιστες και αντιδεοντολογικό να επιλέγονται ως μοχλός πίεσης ενάντια στον φοιτητικό αγώνα.
- ✓ Συλλογικά και συντονισμένα, όλοι οφείλουμε να συμβάλλουμε ώστε να αναστραφεί αυτή η πορεία!

Πανελλήνιος Σύλλογος Ε.ΔΙ.Π.

Σύλλογος Ε.Τ.Ε.Π. – Ε.Κ.Π.Α.

Σύλλογος Διοικητικού Προσωπικού Ε.Κ.Π.Α.